

HOE **WAARDEER** JE EEN MAATSCHAPPELIJK INITIATIEF?

In opdracht van het *Ministerie van Binnenlandse Zaken* ontwikkelde het *Instituut voor Publieke Waarden* een waarderingskader voor maatschappelijke initiatieven. Deze zomer verschijnt een handboek voor maatschappelijke initiatieven. Daarin werken we dit waarderingskader verder uit. Als opmaat naar het handboek schetsen we in deze presentatie alvast een korte introductie.

WAARDERING VAN MAATSCHAPPELIJKE INITIATIEVEN

Voordat je de vraag kunt beantwoorden hoe je waarden toekent, moet je de vraag beantwoorden welke waarden je hanteert. Of, anders geformuleerd: in welke waarden druk je je initiatief uit?

Wij zijn op zoek gegaan naar de kernwaarden van de drie belangrijkste actoren in het publieke domein. De samenleving, de overheid en de markt. Vervolgens hebben we daar kernwaarden aan toegekend. Vooral ook omdat we weten dat in het verleden de verzorgingsstaat altijd al een constellatie van markt, overheid en samenleving is geweest. De balans tussen deze drie domeinen en hun onderlinge verhouding kan veranderen, maar de waarden die ze nastreven zijn allen noodzakelijk voor het oplossen van publieke problemen. We kwamen tot de volgende indeling:

Kernwaarde markt: Rendement (efficiency, effectiviteit, doelmatigheid)

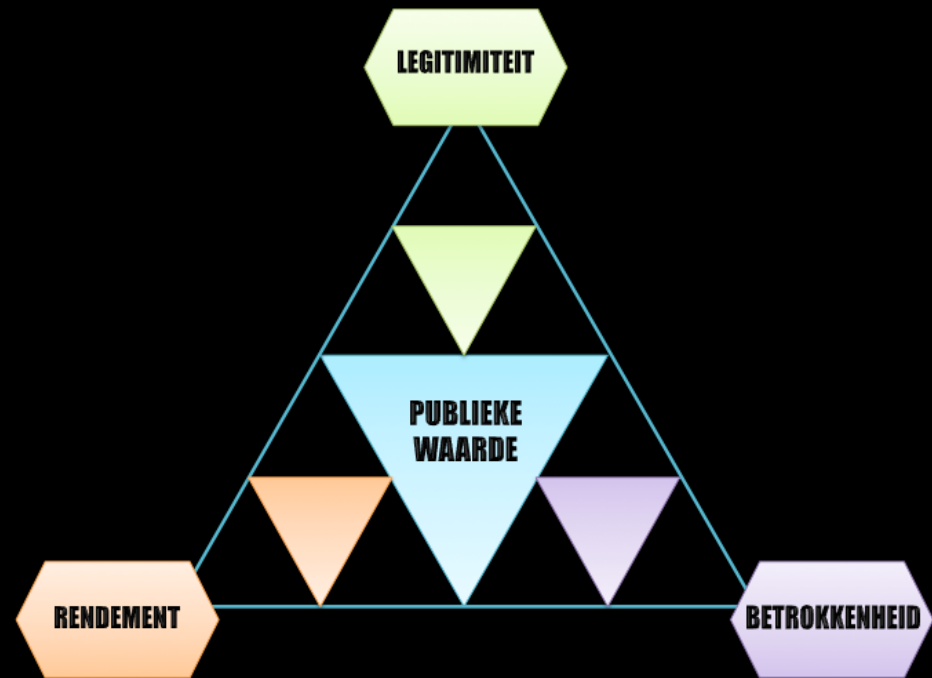
Kernwaarde overheid: Legitimiteit (rechtsstaat, grondwet, rechtmatigheid)

Kernwaarde samenleving: Betrokkenheid (solidariteit, engagement, eigenaarschap)

Daarmee willen we niet zeggen dat actoren altijd aan die waarden verbonden zijn. Markten en ondernemers kunnen legitiem handelen en burgers efficiënt. Overheden kunnen betrokken zijn, net als ondernemers en burgers kunnen rechtvaardig handelen. De bedoeling is veeleer om een aantal waarden te formuleren die wij als zingevend voor het publieke domein zien.

DE **WAARDE**RINGSDRIEHOEK

- **LEGITIMITEIT**
- **BETROKKENHEID**
- **RENDEMENT**

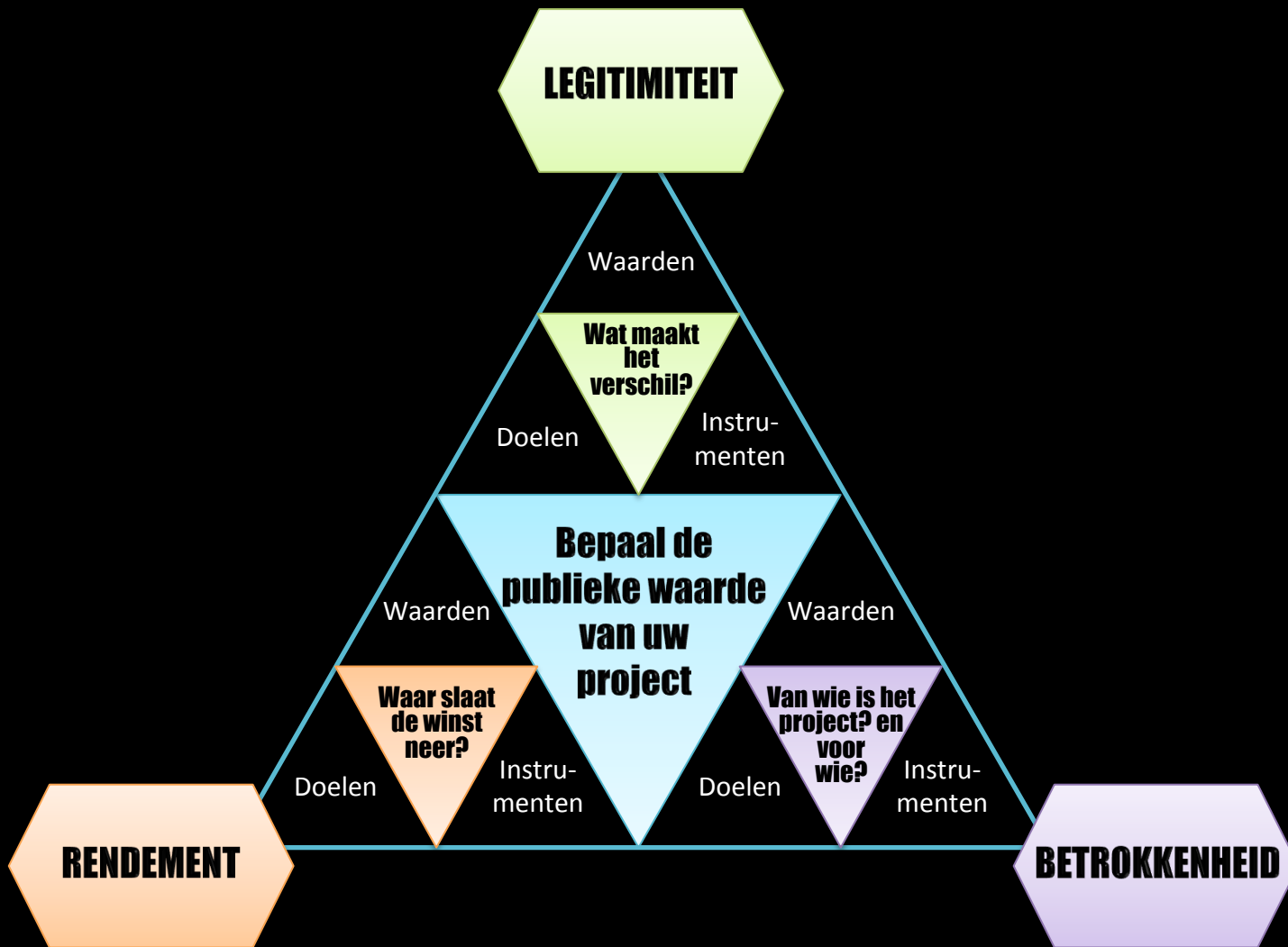

Die driehoek is niet willekeurig gekozen. De driehoek geeft de onderlinge afhankelijkheid van de waarden aan en die zijn idealiter in balans. Daardoor kan de driehoek functioneren als waarderings-kader.

INSTITUUT VOOR
**PUBLIEKE
WAARDEN**

LEGITIMITIEIT, BETROKKENHEID & RENDEMENT

- Maatschappelijke initiatieven zijn vooral **legitiem** als ze verschil maken. Initiatieven die te veel aansluiten bij bestaand beleid zullen het bestaande kopiëren.
- Initiatiefnemers zijn niet alleen vrijwillig **betrokken**, ze zijn ook eigenaar. Ze eigenen zich een publiek probleem toe. Het is de vraag wie zich waarom nog meer eigenaar mag of moet noemen.
- Maatschappelijk **rendement** voor de één betekent omzet verlies voor de ander. Helaas zit dus niet iedereen op een initiatief te wachten dat geld bespaard. Het is daarom belangrijk om uit te werken waar de winst neerslaat.

DE DRIEHOEKEN IN DE DRIEHOEK

WAARDEN

Het benoemen van de waarden van een initiatief op zich is niet voldoende. De driedeling in waarden (Waarom doen we wat we doen?), doelstellingen (Wat willen we precies bereiken?) en instrumenten (Hoe gaan we dat dan doen?) helpt ons bij het beantwoorden van de vraag hoe het initiatief past binnen gemeentelijk beleid en alle instrumenten die de gemeente al inzet.

DOELEN

INSTRUMENTEN

INSTITUUT VOOR
**PUBLIEKE
WAARDEN**

EEN MAATSCHAPPELIJK BUSINESSPLAN

Om de waarden Legitimiteit, Betrokkenheid en Rendement uit te kunnen werken hebben we er praktische vragen aan gekoppeld. Vragen die iedereen over zijn of haar eigen initiatief kan beantwoorden. Maar het zijn ook vragen die de gemeente kan stellen over initiatieven die ze zou willen waarderen. In het te verschijnen handboek werken we de driehoek en deze vragen verder uit als methode voor een een maatschappelijk businessmodel. Het beantwoorden van de vragen helpt bij het bepalen bij de maatschappelijke waarde van een project.

#1

- Welke toegevoegde waarde lever je voor de samenleving?
- Zijn er andere partijen die dezelfde publieke waarde creëren?
- Zijn de publieke waarden die je creëert complementair aan andere partijen?
- Is de publieke waarde die je creëert uniek?

WAARDEN

LEGITIMITEIT
Wat maakt het verschil?

DOELEN

INSTRUMENTEN

- Hoe verschillen je doelstellingen van andere maatschappelijke initiatieven en publieke instellingen?
- Hoe verschillen je doelgroepen van andere maatschappelijke initiatieven en publieke instellingen?
- Hoe verschillen je beoogde resultaten?

Welke activiteiten onderneemt u die:

- niemand anders onderneemt?
- u beter dan anderen onderneemt?
- een aanvulling zijn op wat anderen ondernemen?
- concurreren met andere activiteiten?

**INSTITUUT VOOR
PUBLIEKE
WAARDEN**

#2

- Waarom ben jij eigenaar van dit probleem?
- Waarom zou de gemeente mede-eigenaar van dit probleem moeten zijn?
- Wie zou er nog meer eigenaar van dit probleem moeten zijn?

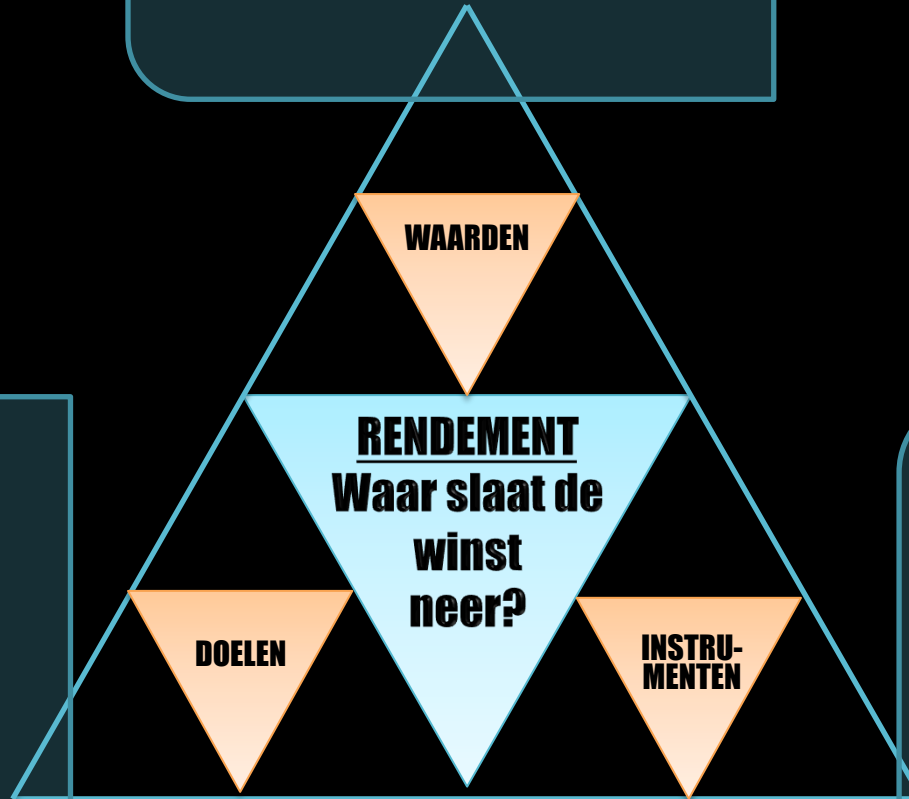

- Hoe kunnen mensen hun betrokkenheid vorm geven?
- Wat verwacht je van jezelf?
- Wat verwacht je van de gemeente? (geld, legitimatie, iets anders?)
- Wat verwacht je van anderen?

- Waaruit blijkt jouw eigenaarschap? (Geld, tijd, Netwerk)
- Waaruit blijkt mede-eigenaarschap van de gemeente? (subsiidiëren, legitimeren, communiceren)
- Waaruit blijkt het eigenaarschap van anderen? (steun, sponsor, dingen doen)

#3

- Voor welke toegevoegde publieke waarde zou de samenleving willen laten betalen?
- Waarom moet de samenleving hiervoor betalen?

- Hoeveel moet de samenleving hiervoor betalen?

- Welk deel van de toegevoegde waarde is uit te drukken in geld?
- Waar slaat deze winst neer? (bij welke instelling, dienst, afdeling of deel van de bevolking?)

WILT U MEER WETEN OVER DE DRIEHOEK OF HET TE VERSCHIJNEN BOEK?

www.publiekewaarden.nl

Of neem contact op met:

Harry Kruijer

harry@publiekewaarden.nl

06 24 731 523

INSTITUUT VOOR
PUBLIEKE
WAARDEN